

ÜHISKONNAUURINGUD

Ülevaade Eesti avaliku sektori asutuste
ja mõttekodade uuringutest

2016: 10

ISSN 2382-7483

<http://goo.gl/Bjel1B>

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

[Orro, Elmar ; Martens, Kiira ; Lepane, Lia ; Josing, Marje ; Reiman, Mati ; Ahermaa, Evelin \(2016\). Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis : aastaraamat 2016 / Eesti Konjunkturiinstituut, Tervise Arengu Instituut.](#)

Alkoholi aastaraamat 2016 on kaheksas ülevaade alkoholiturust, -tarbimisest ja tarbimisega seotud probleemidest Eestis. Aastaraamatu eesmärgiks on pakkuda poliitikutele, avalikule ja erasektorile laiemat pilti alkoholiturul ja -tarbimises toimunud muutustest, ülevaadet elanike hinnangust riigi alkoholipoliitikale ning võrdlevat analüüsi teiste riikide alkoholipoliitikast.

EESTI PANK

[Eesti Pank \(2016\). Rahapoliitika ja majandus. 4/2016.](#)

Neli korda aastas ilmuv ülevaade võtab kokku viimase aja olulisemad sündmused maailma ja Eesti majanduses. Ülevaade antakse nii Eesti kui maailmamajandusest. Käesolev väljaanne sisaldab ka Eesti majanduse prognoosi aastateks 2016–2019.

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

[Haridus- ja Teadusministeerium \(2016\). Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüs 2016 : kokkuvõte.](#)

Analüüsis antakse detailne ülevaade Haridus- ja Teadusministeeriumi vastutusvaldkondadest eelmise ehk 2015. aasta seisuga. Ülevaade antakse nii valdkondadest, kus areng on olnud hea või väga hea kui ka valdkondadest, millele tuleb rohkem tähelepanu pöörata. Omaette peatükis analüüsitakse Eesti hariduse seitset probleemi: madala haridustasemega noored, õpetajaameti atraktiivsus, põhikoolijärgsed haridusvalikud, täiskasvanute osalus elukestvas õppes, eesti keelest erineva emakeelega põhikooli lõpetajate eesti keele oskus, soolised lõhed hariduses ning võrdne ligipääs kvaliteetsele haridusele, tõhus hariduskorraldus, koolivõrk ja erakoolide rahastamine.

[Järve, Janno ; Seppo, Indrek ; Räis, Mari Liis \(2016\). Põhikoolijärgsed haridusvalikud.](#)

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Eesti põhikoolilõpetajad on alati eelistanud kutseharidusele üldkeskharidust. Kutsehariduse arenguid suunavad dokumendid on seadnud eesmärgiks muuta seda eelistust

kutsehariduse kasuks lootuses kasvatada põhikoolist kutsekeskharidusse siirdujate osakaalu 26–28 protsendilt 35ni, kuid seni edutult. Käesoleva analüüsi eesmärk on hinnata, kas selle eesmärgi täitmine on mõistlik ja teostatav ning mida tuleks eesmärgi täitmiseks teha. Antakse ka ülevaade kutse- ja üldhariduskoolide lõpetanute tööturutulemustest Eestis ja mujal. Kirjeldatakse tegureid, mis mõjutavad põhikoolijärgseid haridusvalikuid, kavandatud ja praeguseid tegevusi ning tehakse täiendavaid ettepanekuid.

Reinhold, Mart (2016). Täiskasvanute osalus elukestvas õppes.

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Selgitatud on teema tähtsust, kirjeldatud probleemi hetkeseisu ning tegureid, mis mõjutavad täiskasvanute õppes osalemist. Kirjeldatakse nii kavandatud kui praeguseid tegevusi ning tehakse täiendavaid ettepanekuid.

Selliõv, Rena (2016). Eesti keelest erineva emakeelega põhikooli lõpetajate eesti keele oskus.

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Selgitatud on teema tähtsust, kirjeldatud probleemi hetkeseisu ning tegureid, mis mõjutavad eesti keele oskuse omandamist. Kirjeldatakse nii kavandatud kui praeguseid tegevusi ning tehakse täiendavaid ettepanekuid.

Serbak, Kadri ; Valk, Aune (2016). Võrdne ligipääs kvaliteetsele haridusele ja tõhus hariduskorraldus. Koolivõrk ja erakoolide rahastamine.

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Koolivõrgu korrastamise vajadus on olnud ilmne juba enam kui kümme aastat. OECD eksperdid rõhutavad, et koolivõrgu korrastamise kõige olulisem ajend peaks olema hariduse kvaliteet ehk keskendumine peaks eelkõige koolivõrgu korrastamisega kaasnevatele võimalustele parandada hariduse kvaliteeti ja laiendada haridusvalikuid. Kirjeldatakse nii kavandatud kui praeguseid tegevusi ning tehakse täiendavaid ettepanekuid.

Valk, Aune (2016). Madala haridustasemega noored.

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Haridustee jätkamine on üldjuhul oluline: iga edasiõpitud aasta tähendab paremaid oskusi, majanduslikku toimetulekut, tervist ning suuremat sidusust inimeste vahel ja ühiskonnas laiemalt. Haritumad inimesed on aktiivsemad kodanikud, osalevad enam vabatahtlikus töös ja elukestvas õppes. Eestis katkeb haridustee liiga vara ennekoike madalamate õpitulemustega noortel, kes reeglina jätkavad kutseõppes, kuid põhikooli lõpetajatest ligi 5% ei jätkka õpinguid. Ülevaates on kirjeldatud tegureid, mis mõjutavad haridustee katkestamist ja kooliaastate arvu. Kirjeldatakse nii kavandatud kui praeguseid tegevusi ning tehakse täiendavaid ettepanekuid.

Valk, Aune (2016). Soolised lõhed hariduses.

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Soolist võrdõiguslikkust hariduses on Eestis palju uuritud, kuid poliitikakujundamises on see seni vähe tähelepanu saanud. Käesolev analüüs püüab seda vajakajäämist leevendada. Aruande fookuses on ennekõike poiste ja tüdrukute võrdsus õpitulemustes, haridustee pikkuses ja tasemes ning sellega seotud hilisemad haridusvõimalused ja erialavalikud. Fookuses on ka soolised stereotüübid koolis ja õppematerjalides ning nendega seotud hilisemad erialavalikud.

[Valk, Aune \(2016\). Õpetajaameti atraktiivsus.](#)

Raport on osa Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüsist ning teema kuulub Eesti hariduse seitsme probleemi hulka. Selgitatud on teema tähtsust, kirjeldatud probleemi hetkeseisu ning tegureid, mis mõjutavad õpetajaameti atraktiivsust. Kirjeldatakse nii kavandatud kui praeguseid tegevusi ning tehakse täiendavaid ettepanekuid.

[Haridus- ja Teadusministeerium \(2016\). Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkonna arengukavade 2015. a tulemusaruanded.](#)

Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) valdkonna arengukavade tulemusaruanded annavad kontsentreeritud ülevaate HTMi tegevusest ja töötulemustest Vabariigi Valitsuse eesmärkide täitmisel neljas tulemusvaldkonnas: haridus, teadus, eesti keel ja eestlus ning riigivalitsemine. Konkreetselt on jälgitud nelja strateegia elluviimise edukust: Eesti elukestva õppe strateegia 2020, noortevaldkonna arengukava 2014–2020, „Teadmistepõhine Eesti 2014–2020“, eesti keele arengukava 2011–2017.

[Õpetajate tööaja kasutuse ja töö lisatasustamise praktikate uuring : lõpparuanne : oktoober 2016 \(2016\) / Ernst & Young Baltic AS.](#)

Uuringu eesmärgiks oli koguda õpetajate tööajakasutuse ja tööaja tasustamise kohta aja- ja asjakohast infot, mis võimaldaks toetada uueneva õpikäsitluse rakendamist koolides. Uurimisülesanneteks olid õpetajate tööajakasutuse, töökoormuse arvestamise ja töö tasustamise praktikate väljaselgitamine, õpetajate koostöö (sh koostöise õppe) kaardistamine ning õpetajate tööaja ja töötasustamise arvestust puudutavate seadusemuudatuste tajumise ja ellurakendamise kaardistamine.

KAITSEMINISTEERIUM

[Kaljurand, Riina ; Lawrence, Tony ; Järvenpää, Pauli ; Jermalavičius, Tomas \(2016\). Brexit and Baltic Sea security / Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus.](#)

Raport käsitleb Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumise (Brexiti) mõju Eesti, Läänemere regiooni ning laiemalt Euroopa julgeolekule. Põhirõhk on sõjalisel julgeolekul ning kaitsevõimel. Kirjeldatakse Brexiti-järgseid stsenaariume, mis toimivad abivahendina erinevate poliitikate testimisel ning aitavad tuvastada neid poliitika, millest on enim kasu ning vähim kahju.

[Lawrence, Tony ; Jermalavičius, Tomas ; Bulakh, Anna \(2016\). Report : soldiers of peace : Estonia, Finland and Ireland in UNIFIL / Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus, Ireland's Department of Foreign Affairs and Trade.](#)

Raport kirjeldab Eesti, Soome ja Iirimaa rolli ÜRO rahumissioonidel seoses osalemisega UNIFILi missioonil. Vaatamata erinevatele taustadele laabub nimetatud riikide partnerlus edukalt ning koos antakse oluline panus ülemaailmse rahu ja turvalisuse kaitsmisesse, mida eraldi oleks raske saavutada.

KAITSEVÄE ÜHENDATUD ÕPPEASUTUSED

[Eesti merejulgeolek : uuringu raport \(2016\). \(ENDC Occasional Papers; 5/2016\).](#)

Uuringule, mida alustati novembris 2014, seati kolm eesmärki: 1) töötada välja Eesti merejulgeoleku tagamise alternatiivsed lahendused keskpikas kuni pikas ajaraamis (15 aastat ja kaugemale); 2) anda alusteave väljatöötamisel olevasse 10-aastasessse riigikaitse arengukavasse (RKAK 2017–2026); 3)

töötada välja laiapõhine riigikaitsekontseptsiooni rakendamist toetav metoodika ja –töövahendid. Tegemist on strateegilise planeerimise valdkonda kuuluva uuringuga, millega markeeritakse eelkõige kaitsepoliitilised valikud.

KESKKONNAMINISTEERIUM

[Ruane : prügilate rahalise tagatise suuruse arvutamise, kogumise ja säilitamise analüüs 14.11.2016 / Finantsakadeemia OÜ.](#)

Uuringu eesmärk on töötada välja ettepanekud prügilate rahalise tagatise arvutamise, kogumise ja säilitamise põhimõtete muutmiseks, et tagada käitajate kohustuste täitmine prügilate sulgemisel ja järelhooldeperioodil. Analüüsi tulemusena pakuti Keskkonnaministeeriumile välja lahenduste alternatiivid, et prügilate ja jäätmeheidlate rahalise tagatise süsteem täidaks oma eesmärgi. Tagatud peaks olema prügilate nõuetekohane sulgemine ja järelhooldus ladestatud jäätmetest tuleneda võiva keskkonnamõju kõrvaldamiseks; ettevõtted peaksid ise suutma korrastada oma jäätmekäitluskohad, sh ka juhul, kui nad on sattunud majanduslikesse raskustesse.

KULTUURIMINISTEERIUM

[Lusmägi, Peeter ; Einasto, Mart ; Roosmaa, Eve-Liis \(2016\). Leisure-time physical activity among different social groups of Estonia: results of the national physical activity survey.](#)

Eurobaromeetri uuringu tulemusena selgus, et 39% täiskasvanud eestlastest ei ole füüsiliselt aktiivsed ning see arv on suhteliselt suur võrreldes teiste Eestiga kultuuriliselt sarnaste riikidega. Artiklis antakse ülevaade 2013. aastal läbi viidud uuringust eestlaste füüsilise aktiivsuse kohta, tulemusi analüüsitakse erinevate sotsiaalsete gruppide lõikes. On näha, et töökoht, vanus, haridus ning rahvuslik kuulumus mängivad olulist rolli selles, kui palju vaba aega veedetakse sportlike tegevustega. Uuringu tulemusi kasutati Eesti spordi arengustrateegia aastani 2030 kavandamisel.

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM

[Hunt, Tõnis ; Kasepõld, Kadi ; Kopti, Madli \(2016\). Merendussektori majandusmõju uuring : I etapp / Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Mereakadeemia Teadus- ja Arenduskeskus.](#)

Uuringus on defineeritud merendussektor ning antud ülevaade selle sektori valdkondadest. Kirjeldatud on merendussektori ettevõtete otsest ja kaudset mõju Eesti majandusele ning riigi tegevuste mõju sektori arendamisele. Analüüsitud on, missuguses suunas tuleks sektorit arendada ning millisel valdkonnal on kõrgeim arengupotentsiaal. Kirjeldatud on ka, milliste tegevustega tasub riigil tegeleda ning milliseid võimalusi luua, et saavutada sektori efektiivset arengut.

Väljaande koostanud Gerli Kõösel Gerli.Koosel@nlib.ee

Keeleliselt toimetanud Gerli Eero

Vaata ka Euroopa Liidu Nõukogu raamatukogu koostatavat väljaannet Think Tank Review, mis tutvustab EL liikmesriikides läbiviidud uuringuid.

Väljaandele kohalduvad [Creative Commonsi Eesti litsentsi \(versioon 3.0\)](#) tingimused